

«Тасдиқ мекунам»

Ректори МДТ «Донишгоҳи
давлатии Бохтар ба номи
Носири Хусрав», доктори
илмҳои иқтисодӣ, профессор
Курбонзода М.Р.
«31» 108 соли 2026

ТАҚРИЗИ МУАССИСАИ ПЕШБАР

ба диссертатсияи Юсупова Зарина Шарофитдиновна дар мавзуи «Нақши Пешвои миллат дар рушди сиёсати иҷтимоӣ нисбат ба дастгирии занон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (охирӣ асри XX – ибтидои асри XXI)», ки ба Шӯрои диссертатсионии 6D.KOA-114 назди Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобочон Ғафуров барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.1. Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик) пешниҳод гардидааст.

Диссертатсияи Юсупова Зарина Шарофитдиновна дар мавзуи «Нақши Пешвои миллат дар рушди сиёсати иҷтимоӣ нисбат ба дастгирии занон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (охирӣ асри XX – ибтидои асри XXI)» дар кафедраи таърих ва диншиносии Донишгоҳи давлатии ҳуқуқ, бизнес ва сиёсати Тоҷикистон иҷро гардида, бо қарори Шӯрои диссертатсионии 6D-KOA-114 назди Донишгоҳи давлатии Хуҷанд ба номи академик Бобочон Ғафуров барои тақриз ба МДТ «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» ҳамчун муассисаи пешбари тақриздиханда ирсол гардида, дар ҷаласаи васеи кафедраи таърихи халқи тоҷик №1 аз 28.08.2026 мавриди муҳокима қарор гирифт.

Дар муҳокимаи мазкур аъзоёни кафедра, аз ҷумла доктори илмҳои таърих, профессор Гадозода А., номзадҳои илмҳои таърих Баротов М.Ю., Садриддини А., Абдуллоев Ҷ., Манзураи Ю.М., Муҳаммадзода Б.М., Ҷалилов М.Ш., Садбарги И ва дигар омӯзгорони қаблан бо матни диссертатсия шиносгардида, иштирок ва суханронӣ намуданд.

Муассисаи пешбар дар тақризи мусбати худ, ки аз ҷониби номзади илмҳои таърих Баротов М.Ю. омода гардид, ибраз менамояд, ки диссертатсияи Юсупова Зарина Шарофитдиновна дар мавзуи мубрам навишта шуда, аҳаммияти назариявӣ амалии илмӣ дорад.

Мутобиқати мавзӯ ва муҳтавои диссертатсия ба шиносномаи ихтисоси илмӣ

Мавзуи диссертатсия, ҳадафҳо, вазифаҳо ва мундариҷаи он пурра ба шиносномаи ихтисоси илмӣ 6.1.1. Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик) мувофиқат менамояд. Таҳқиқот дар доираи самтҳои асосии ин

ихтисос, аз қабилӣ таҳлили таърихи сиёсати иҷтимоии давлат, омӯзиши таърихи ҳаракатҳои иҷтимоии занон, таҳаввули муносибатҳои гендерӣ дар давраи истиқлолият ва нақши шахсиятҳои таърихӣ дар ташаккули сиёсати давлатӣ анҷом дода шудааст. Мавод ва хулосаҳои диссертатсия барои фаҳмиши амиқи таърихи иҷтимоии Тоҷикистон дар давраи муосир аҳаммияти калон дошта, дар ҷаҳорҷӯбаи ихтисоси мазкур комилан ҷойгир мешаванд.

Мубрамии мавзуи таҳқиқ

Мубрамияти мавзуи таҳқиқот аз он сарчашма мегирад, ки дар илми таърихи халқи тоҷик то имрӯз таҳқиқоти системавӣ, ки ба арзёбии маҷмӯи нақши роҳбари давлат дар ташаккул ва рушди сиёсати дастгирии занон бахшида шуда бошад, вучуд надорад. Дар ҳоле ки давраи охири асри XX ва ибтидои асри XXI дар таърихи Тоҷикистон бо дигаргуниҳои амиқи иҷтимоӣ-иқтисодӣ ва ташаккули низоми нави сиёсати гендерӣ тавсиф мегардад. Муаллиф бо маҳорати баланди касбӣ нишон додааст, ки сиёсати иҷтимоӣ нисбат ба занон дар ин давра на танҳо дар заминаи талаботи замони нав, балки бо ташаббус ва роҳнамоии бевоситаи Пешвои миллат муҳтарам Эмомалӣ Раҳмон ташаккул ёфтааст. Ин паҳлуи таҳқиқот то ҳол дар адабиёти илмӣ ба таври возеҳ ва мукаммал инъикос наёфта буд, ки мубрамияти кори мазкурро боз ҳам афзун менамояд.

Дараҷаи асосноккунии гузоришҳои илмӣ, хулосаю пешниҳодҳо.

Хулосаҳо ва пешниҳодҳои илмӣ диссертатсия дар асоси маҷмӯи васеи сарчашмаҳои бозғетимод, аз ҷумла санадҳои қонунгузориӣ Ҷумҳурии Тоҷикистон (беш аз 40 санад), маводи оморӣ расмӣ Агентии оморӣ назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ҳуҷҷатҳои бойгонӣ Кумитаи кор бо занон ва оила, инчунин таҳлили амиқи асарҳои илмӣ муҳаққиқони ватанӣ ва хориҷӣ таҳия гардидаанд. Муаллиф бо истифода аз усулҳои муосири таърихшиносӣ – аз қабилӣ усули таърихӣ-муқоисавӣ, хронологӣ, системавӣ ва таҳлили гендерӣ – тавонистааст, ки ба хулосаҳои асоснок ва эътимоднок ноил гардад. Хусусан, таҳлили динамикаи нишондиҳандаҳои иҷтимоӣ-иқтисодӣ дар фосилаи солҳои 1991–2021 ва муқоисаи онҳо бо марҳилаҳои асосии татбиқи сиёсати гендерӣ боварибахш буда, хулосаҳои муаллифро пурра тасдиқ менамояд. Пешниҳодҳои амалии дар қисмати хулоса пешниҳодгардида низ аз маводи таҳқиқот бармеоянд ва барои тақмили сиёсати давлатӣ дар соҳаи дастгирии занон саҳми муфид доранд.

Навгонии илмӣ таҳқиқ ва саҳеҳии натиҷаҳои гирифташуда.

Навгонии илмӣ таҳқиқот дар он зоҳир мегардад, ки бори аввал дар илми таърихи тоҷик нақши Пешвои миллат ҳамчун омили

системаэҷодкунанда ва стратегии сиёсати иҷтимоии дастгирии занон дар охири асри XX ва ибтидои асри XXI мавриди таҳқиқи маҷмӯӣ ва амиқи таърихӣ қарор гирифтааст. Дар қор барои аввалин бор таҳлили муқоисавии санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, барномаҳои давлатӣ ва суҳанронҳои Пешвои миллат дар заминаи воқеияти иҷтимоию иқтисодии давра гузаронида шуда, алоқаи мутақобилаи байни ташаббусҳои роҳбари давлат ва беҳбуди нишондиҳандаҳои шуғл, саломатӣ, маориф ва ҳифзи иҷтимоии занон муайян гардидааст.

Саҳеҳии натиҷаҳо тавассути таъя ба маълумоти омории расмӣ, санадҳои қонунгузорӣ ва маводи бӯйгонӣ таъмин шуда, ҳамаи хулосаҳо аз маводҳои таҳлилшуда бармеоянд ва бо далелҳои воқеӣ пуштибонӣ карда мешаванд. Ин равиш ба диссертатсия хусусияти илмии баланд ва эътимоднокии худро бахшидааст.

Аҳаммияти илмӣ, амалӣ ва иҷтимоии натиҷаҳои диссертатсия

Таҳқиқоти мазкур аз нуқтаи назари илмӣ ва амалӣ аҳаммияти бузург дорад. Аз ҷиҳати илмӣ, натиҷаҳои он ба рушди таърихнигории сиёсати иҷтимоии Тоҷикистон ва гендершиносӣ саҳми арзанда гузошта, заминаи назариявии омӯзиши ин мавзӯро ғанӣ мегардонад. Маводи рисола барои таълифи китобҳои дарсӣ, дастурҳои таълимӣ ва гузаронидани курсҳои махсус оид ба таърихи сиёсати иҷтимоӣ ва гендершиносӣ дар муассисаҳои таҳсилоти олӣ мавриди истифода қарор гирифта метавонад. Аз ҷиҳати амалӣ, тавсияҳои пешниҳоднамудаи муаллиф барои такмили барномаҳои давлатӣ, стратегияҳои гендерӣ ва санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ саҳми назаррас доранд. Илова бар ин, таҳқиқот ба баланд бардоштани огоҳии ҷомеа дар бораи нақши занон дар рушди кишвар ва таъсири сиёсати давлатӣ ба беҳбуди вазъи онҳо мусоидат мекунад. Аз ҷиҳати иҷтимоӣ, натиҷаҳои қор барои таҳкими ҷойгоҳи занон дар ҷомеа ва эҷоди муҳити мусоиди иҷтимоӣ барои онҳо аҳаммияти қалон доранд.

Дараҷаи эътимоднокии натиҷаҳои таҳқиқ, дурустӣ ва асоснокии натиҷаҳои таҳқиқ

Эътимоднокии натиҷаҳои илмии диссертатсия тавассути ҷалби доираи васеи сарчашмаҳои муътабар, риояи принципҳои асосии методологии илми таърих (таърихият, объективӣ, системавӣ), инчунин истифодаи маҷмӯи усулҳои таҳқиқотии муосир таъмин карда шудааст. Дурустии натиҷаҳо бо таъя ба маълумоти омории расмӣ Агентии омили назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон, санадҳои қонунгузори амалкунанда ва маводи бӯйгонӣ тасдиқ карда мешавад. Ҳамаи хулосаҳои муаллиф аз маводҳои таҳлилшуда бармеоянд ва бо далелҳои воқеӣ пуштибонӣ карда мешаванд, ки ин эътимоднокии баланди илмии

тахқиқотро нишон медиҳад. Азбаски дар рисола усулҳои гуногуни таҳқиқот ба таври ҳамоҳанг истифода шудаанд, натиҷаҳо аз хусусияти тасдиқшаванда ва такроршаванда бархӯрдоранд.

Саҳми шахсии довталаби дарёфти дараҷаи илмӣ дар таҳқиқ.

Саҳми шахсии муаллиф дар таҳия ва асосноккунии мавзӯ, таҳияи нақшаи кор, ҷамъоварӣ, тасниф ва таҳлили маводи сарчашмавӣ, арзёбии илмии сарчашмаҳо ва адабиёт, инчунин дар таҳияи хулосаҳои асосии таҳқиқот зоҳир мегардад. Ҳамаи натиҷаҳои бадастомада дар рисола, аз ҷумла таҳлили динамикаи нишондиҳандаҳои иҷтимоию иқтисодӣ, муқоисаи санадҳои қонунгузорӣ ва ошкор сохтани алоқаи байни сиёсати Пешвои миллат ва рушди мақоми занон, ба таври мустақил аз ҷониби довталаб иҷро гардидаанд. Муаллиф инчунин дар тайёр кардани мақолаҳои илмӣ, ки натиҷаҳои асосии таҳқиқотро инъикос менамоянд, саҳми бевосита доштааст.

Наشري натиҷаҳои таҳқиқ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи илмӣ.

Аз рӯйи мавзуи диссертатсия муаллиф 15 мақолаи илмӣ нашр кардааст, ки аз онҳо 6 мақола дар маҷаллаҳои тақризшавандаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ба табъ расидаанд. Мақолаҳои нашршуда натиҷаҳои асосии таҳқиқоти диссертатсиониро, аз ҷумла таҳлили санадҳои ҳуқуқӣ, омили шуғл, ҳолати саломатии модару кӯдак, мубориза бо зӯровариҳои хонаводагӣ ва нақши Пешвои миллат дар ин самтҳо пурра инъикос менамоянд. Мавзуи интишорот бо мазмуни диссертатсия ҳамоҳанг буда, ҳар як мақола ба ҳалли яке аз вазифаҳои муайяншудаи таҳқиқот мусоидат намудааст.

Арзёбии мазмуни диссертатсия ва дараҷаи ба итмом расидани он. Сохтор ва ҳаҷми диссертатсия

Диссертатсия аз муқаддима, се боб (ҳафт зербоб), хулоса ва рӯйхати адабиёт (288 номгӯй) иборат буда, 225 саҳифаи матни компютериро ташкил медиҳад. Сохтори кор аз ҷиҳати мантиқӣ дуруст тартиб дода шуда, ҳар як боб ба ҳалли вазифаҳои муайяни таҳқиқот равона карда шудааст.

Муқаддимаи диссертатсия ба таври илмӣ асоснок гардида, дар он мубрамияти мавзӯ, дараҷаи таҳқиқи он, объект ва предмети тадқиқот, мақсаду вазифаҳо, наwgонии илмӣ, аҳаммияти назариявӣ ва амалӣ, асосҳои методологӣ, инчунин нуктаҳои ба ҳимоя пешниҳодшаванда ба таври мушаххас муайян карда шудаанд.

Боби якум – «Нақши Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон дар ташаккул ва рушди сиёсати давлатӣ оид ба ҳифзи иҷтимоии занон дар даврони истиқлоли Тоҷикистон» – аз се зербоб иборат буда, ба таҳлили ташаккули тадриҷии сиёсати гендерӣ дар солҳои 1991–2021 ва нақши бунёдии Пешвои миллат дар ин раванд баҳшида шудааст. Дар зербоби 1.1. муаллиф иқдомҳои Пешвои миллатро дар ташаккули сиёсати ҳифзи иҷтимоии занон таҳлил карда, қабули санадҳои муҳими қонунгузорӣ, аз ҷумла Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон (1994), Қонуни «Дар бораи кафолатҳои давлатии баробарҳуқуқии мардону занон» (2005) ва Фармони №5 «Дар бораи баланд бардоштани мақоми зан дар ҷомеа» (1999)-ро мавриди баррасӣ қарор додааст. Зербоби 1.2. ба пешбурди сиёсати гендерӣ ва талошҳои шахсии Пешвои миллат дар таъмини баробарии ҳуқуқии занон баҳшида шуда, дар он таҳлили амиқи омӯрӣ ва нишондиҳандаҳои иштироки занон дар сохторҳои давлатӣ пешниҳод гардидааст. Зербоби 1.3. ҳамкориҳо бо ташкилотҳои ғайриҳукуматӣ чӣ қадар дастгирии иҷтимоии занонро мавриди таҳлил қарор дода, нақши ин созмонҳоро дар татбиқи сиёсати гендерӣ равшан месозад.

Боби дуюм – «Ҷойгоҳи Эмомалӣ Раҳмон дар тақмили сиёсати давлатӣ оид ба ҳифзи оила ва занон дар шароити истиқлоли давлатӣ» – аз ду зербоб иборат буда, ба таҳлили дастовардҳои соҳаи тандурустӣ ва ҳимояи модарону кӯдакон (зербоби 2.1) ва мубориза бо зӯровариҳои хонаводагӣ ва таъмини амнияти занон (зербоби 2.2) баҳшида шудааст. Муаллиф бо истифода аз маводи омӯрӣ ва санадҳои расмӣ нишон додааст, ки чӣ гуна бо ташаббус ва дастгирии бевоситаи Пешвои миллат дар самти коҳиши фавти модарон ва кӯдакон, таъсиси инфрасохтори тиббӣ ва таҳкими заминаи ҳуқуқии мубориза бо зӯроварӣ пешрафти назаррас ба даст омадааст. Дар ин боб таҳлили муфассали барномаҳои давлатӣ, аз ҷумла Стратегияи миллии солимии аҳоли (2010–2020) ва Қонуни «Дар бораи пешгирии зӯроварӣ дар оила» (2013) пешниҳод шудааст.

Боби сеюм – «Саҳми Пешвои миллат Эмомалӣ Раҳмон дар ташаккули имкониятҳои иқтисодӣ ва шуғли занон» – аз ду зербоб иборат буда, ба таҳлили фарогирии занон ба ҳаёти иҷтимоӣ, иқтисодӣ ва бозори меҳнат (зербоби 3.1) ва пуштибонии Пешвои миллат аз рушди соҳибқорӣ занон ва фароҳам овардани имкониятҳои иқтисодӣ (зербоби 3.2) баҳшида шудааст. Муаллиф дар ин боб мушкilotи шуғли занонро дар давраи гузариш ба иқтисоди бозорӣ, таъсири муҳочирати меҳнатӣ ба вазъи занон ва нақши сиёсати давлатиро дар ҳалли ин мушкilot таҳлил кардааст. Дар зербоби 3.2. нақши Ассотсиатсияи миллии занони

соҳибкори Тоҷикистон, грантҳои президентӣ ва барномаҳои қарздиҳии хурд дар рушди соҳибкории занон мавриди таҳлил қарор гирифтааст.

Хулосаи диссертатсия дастовардҳои асосии таҳқиқотро ҷамъбаст намуда, ба ҳадаф ва вазифаҳои муқарраршуда ҷавоб мегуяд. Дар он хулосаҳои муаллиф дар бораи нақши Пешвои миллат дар ташаккул ва рушди сиёсати дастгирии занон, саҳми он кас дар баланд бардоштани мақоми иҷтимоию иқтисодии занон ва таъмини баробарии гендерӣ дар ҷомеа ба таври мухтасар ва дақиқ инъикос ёфтаанд. Хулоса инчунин дорои тавсияҳои амалӣ мебошад, ки барои тақмили сиёсати давлатӣ дар ин самт муҳим арзёбӣ мешаванд.

Ҳаҷми диссертатсия (225 саҳифа) ба талаботи муқарраршуда мувофиқат мекунад ва аз ҷиҳати ҳаҷм ва сохтор пурра ба итмом расида ҳисоб меёбад.

Мутобиқати барасмиятдарории диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Диссертатсия аз рӯйи сохтор, ҳаҷм, тартиби пешниҳоди мавод ва риояи талаботи расмиву методологӣ ба меъёрҳои муқаррарнамудаи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон барои рисолаҳои номзадӣ пурра мувофиқат мекунад. Кор дар заминаи сарчашмаҳои муътабар, усулҳои муосири илмӣ ва таҳлили амиқи гендерӣ таҳия шуда, хулосаву натиҷаҳои он асосноку эътимодноқ мебошанд. Мавзӯ ба ихтисоси 6.1.1 – Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик) мувофиқ буда, мазмунӣ автореферат ва интишороти муаллиф мундариҷаи асосии диссертатсияро пурра инъикос менамоянд. Ҳамин тариқ, рисола ба талаботи бандҳои 31, 33, 34, 35 ва 37 «Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ», ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30 июни соли 2021, № 267 (бо тағйиру иловаҳои минбаъда) тасдиқ гардидааст, пурра ҷавоб мегуяд.

Мутобиқати тахассуси илмӣ довталаб ба дараҷаи илмӣ.

Тахассуси илмӣ довталаб – «Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик)» ба ихтисоси илмӣ дархостшаванда – 6.1.1 пурра мувофиқат мекунад. Диссертатсия дар доираи самтҳои асосии ин ихтисос, аз қабili таҳлили таърихи сиёсати иҷтимоии давлат, омӯзиши таърихи ҳаракатҳои иҷтимоии занон ва нақши шахсиятҳои таърихӣ дар ташаккули сиёсати давлатӣ анҷом дода шудааст. Мавод ва хулосаҳои диссертатсия барои рушди таърихшиносии ватанӣ саҳми арзанда гузошта, муаллиф дар ин самт салоҳияти баланди илмӣ худро нишон додааст.

Эродҳо ва ҳолатҳои баҳсталаб доир ба диссертатсия

Новобаста аз дастоварду муваффақиятҳо ва пешниҳодҳои ҳадафмандонаи диссертатсия, он аз норасоииҳо, ки хусусияти ҷузъӣ

доранд, ҳолӣ нест. Ба инобат гирифтани онҳо дар таҳқиқоти ояндаи диссертант самаранок арзёбӣ мегардад:

1. Гарчанде дар диссертатсия ба ВМКБ, Суғд, Хатлон ва НТЧ ишора шуда, ҷадвалҳои алоҳида оварда шудаанд, таҳлили муқоисавии минтақавӣ кофӣ нест. Муаллиф фарқиятҳои иҷтимоию иқтисодии минтақаҳоро, ки ба вазъи замон таъсир мерасонанд, ба таври системавӣ таҳлил накардааст. Масалан, дар саҳ. 144 фарқияти шуғли замон дар Суғд (30–35%) ва ВМКБ (20–22%) нишон дода шуда, вале сабабҳои он баррасӣ нашудаанд. Аз ин рӯ, хулосаҳо бештар хусусияти умумӣ доранд.

2. Дар диссертатсия фаъолияти СММ, Бонки Ҷаҳонӣ, USAID, UNFPA ва дигар ташкилотҳо зикр мешавад, аммо таъсири онҳо ба сиёсати гендерӣ амиқ таҳлил нагардидааст. Масалан, дар саҳ. 90–91 барномаи «Таваллуди шарикӣ» ёд мешавад, вале нақши шарикони байналмилалӣ дар тақмили сиёсати миллий, ҷорӣ намудани стандартҳои тиббӣ ва беҳтаршавии нишондиҳандаҳо ба таври муқоисавӣ арзёбӣ нашудааст. Чунин таҳлил метавонист самаранокӣ сиёсати давлатиро объективона нишон диҳад.

3. Масъалаи занони дорои маънубият ва дигар гурӯҳҳои осебпазир дар диссертатсия ба таври кофӣ таҳлил нашудааст. Гарчанде дар саҳ. 65 баъзе гурӯҳҳои осебпазир зикр мешаванд, дар масъалаҳои дастрасӣ ба хизматрасониҳои тиббӣ, шуғл ва соҳибкорӣ монеаҳои махсуси ин замон инъикоси зарурӣ наёфтаанд. Ин ҳолат ҳамаҷонибагии таҳқиқотро маҳдуд менамояд.

4. Давраи 1991–2021 асосан ҳамчун марҳилаи ягона баррасӣ шудааст, дар ҳоле ки ҷудо намудани давраҳои 1991–1997, 1997–2005, 2005–2013 ва 2013–2021 метавонист таҳаввули сиёсати гендериро равшантар нишон диҳад. Хусусан, марҳилаи аввали истиқлолият то қабули санадҳои солҳои 1999 ва 2005 ба таври мустақил таҳлил нашудааст. Чунин даврабандӣ дар хулосаи диссертатсия низ инъикос наёфтааст.

5. Хулосаҳои бобҳои алоҳида дар хулосаи умумӣ ба таври системавӣ ҷамъбаст нашудаанд. Баъзе натиҷаҳои муҳим, аз ҷумла масъалаи зӯроварии хонаводагӣ, ки дар хулосаи боби дуюм (саҳ. 108–109) таъкид шудааст, дар хулосаи умумӣ ба таври кофӣ инъикос наёфтаанд. Ин ҳолат низоми хулосабарории таҳқиқотро коҳиш медиҳад.

6. Диссертатсия бештар дастовардҳои сиёсати давлатиро инъикос намуда, сабабҳои нокомӣ ё натиҷаҳои маҳдуди баъзе барномаҳои солҳои 1991–2000-ро кам таҳлил кардааст. Масалан, дар саҳ. 85 коҳиши муассисаҳои томақтабӣ аз 944 дар соли 1991 ба 502 дар соли 2000 нишон дода шудааст, вале сабабҳои ин раванд — маҳдудияти

маблағгузорӣ, хусусигардонӣ, муҳоҷирати кадрҳо ва тағйироти сиёсати иҷтимоӣ, амиқ баррасӣ нашудаанд. Таҳлили чунин омилҳо барои арзёбии воқеии самаранокии сиёсати давлатӣ муҳим мебошад.

7. Муқоисаи матн диссертатсия бо рӯйхати адабиёт (саҳ. 195–225) нишон медиҳад, ки як қатор сарчашмаҳо, аз ҷумла № 5, 6, 68, 73, 105, 116, 139, 173 ва 186, дар матн истиноди возеҳ надоранд. Ин ҳолат сифати барасмиятдарории илмиро коҳиш медиҳад. Зарур аст, ки рӯйхати адабиёт бо сарчашмаҳои воқеан истифодашуда мутобиқ карда шавад.

Эродҳо ва камбудҳои зикргардида, сарфи назар аз аҳаммияти методӣ ва ҷузъии онҳо, ба арзиши умумии илмӣ ва амалии диссертатсия таъсири ҷиддӣ намерасонанд. Норасоҳои мавҷуда хусусияти ислоҳпазир дошта, моҳияти натиҷаҳои асосии таҳқиқот ва аҳаммияти назариявӣ амалии онро зери шубҳа намегузоранд.

Хулосаи умумӣ оид ба диссертатсия

Хулоса, диссертатсияи Юсупова Зарина *Шарофитдиновна дар мавзӯи «Нақши Пешвои миллат дар рушди сиёсати иҷтимоӣ нисбат ба дастгирии занон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон (охири асри XX – ибтидои асри XXI)» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.1. Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик) дар сатҳи баланди илмӣ анҷом ёфта, аз ҷиҳати мазмун ба талаботи мавҷуда мутобиқ мебошад.

Муаллиф тавонистааст ҳадаф ва вазифаҳои дар наздаш гузоштаро комилан амалӣ гардонад. Таҳқиқот бо истифода аз доираи васеи сарчашмаҳои бойгонӣ, санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва маводи омӯрӣ гузаронида шуда, хулосаву тавсияҳои он асоснок ва эътимоднок мебошанд. Натиҷаҳои таҳқиқот ба рушди таърихнигории ватанӣ саҳми арзанда гузошта, барои такмили сиёсати гендерӣ ва таҳкими мақоми иҷтимоӣ иқтисодии занон дар Ҷумҳурии Тоҷикистон аҳаммияти назариявӣ ва амалӣ доранд.

Диссертатсия ба талаботи Комиссияи олии аттестатсионии назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон пурра мувофиқат буда, муаллифи он – Юсупова Зарина Шарофитдиновна ба дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои таърих аз рӯйи ихтисоси 6.1.1. Таърихи ватанӣ (таърихи халқи тоҷик) сазовор мебошад.

Тақризи муассисаи пешбар – Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав дар асоси муқаррароти бандҳои 76–79 ва 81-и Тартиби додани дараҷаҳои илмӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 30.06.2021, № 267 тасдиқ гардидааст, таҳия ва пешниҳод шудааст.

Тақриз аз ҷониби номзади илмҳои таърих, муаллими калони кафедраи таърих халқи тоҷики Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав Баротов М.Ю. омода гардидааст.

Тақриз дар ҷаласаи кафедраи таърихи халқи тоҷики Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав муҳокима ва тасдиқ карда шудааст (протоколи № 1 аз «28» августи 2026).

Дар ҷаласаи кафедра иштирок доштанд: 17 нафар.
Натиҷаи овоздиҳӣ: тарафдор – 17 нафар, зид – нест, бетараф – нест.

Раиси ҷаласа профессори кафедраи таърихи халқи тоҷики МДТ «Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав» доктори илмҳои таърих.

Эксперт: номзади илмҳои таърих

Котиби илмӣ ҷаласа:

Сардори ШК ва КМ МДТ «ДДБ ба номи Носири Хусрав»
«29» 08 соли 2026

Суроғи муассисаи пешбар:

735140, Ҷумҳурии Тоҷикистон, ш. Бохтар, кӯчаи Айнӣ, 67,
Донишгоҳи давлатии Бохтар ба номи Носири Хусрав
Тел. 2-54-81 www.btsu.tj
E-mail: bgu-1978@mail.ru

Гадозода А

Баротов М.Ю.

Қурбонова М.

Исҳоқзода М.М.

